

Forfatter: Drachmann, Holger

Titel: Brevet om Jan Steen

Citation: Drachmann, Holger: "Brevet om Jan Steen", i Drachmann, Holger: *Samlede poetiske Skrifter*, 1906-1909, s. 80. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-drachmann06tom-shoot-workid54829/facsimile.pdf> (tilgået 24. april 2024)

Anvendt udgave: Samlede poetiske Skrifter

En vældig Aand, et enormt Talent, en Haandens Mester, som faa i Kunsten, som ingen anden paa denne Side Alperne. Og dog — og dog ... ?

Ustraffet gaar ingen fribaaren Aand ud af Jesu-Selskabets formalistiske Sorteskole. Den romanske Retorik omspinder den gotiske Umiddelbarhed med et fint, sejt Væv, hvorunder de gigantiske Lemmers Bevægelse altfor ofte stivner. Peter Poul Rubens deklamerer paa sine Steder vel meget efter den gamle allegoriske Recept. Han er desuden Adelsmanden. Stolt har hans agraffeprydede Kastorhat siddet over det halvt forvovne, halvt elegante Ansigt. Med det fuldendteste Sving har han løftet den for Kejsere og Konger, Fyrster og Fruer. Den er sjælden — maaske aldrig — kommet af hans Hoved for Folket, for de smaa, for dem i Krogene. Mellem sine Guder og Gudinder, iblandt sine Tilhængere, sine Gæster, sine Missioner, har han glemt alt det, som Kaldsfællerne højere oppe mod Nord, de demokratiske og protestantiske Hollændere, altid havde for Øje og i Hjerter. Halvdelen af Rembrandts Liv er tilsøret af Tasmørket; men ud fra Gluggen paa hans ensomme Arbejdsværelse skinner os et kærligt Øje i Møde, fuldt af Forstaaelse, Medfølelse med de „ringere Sfærer“. Rubens' Medarbejdere føre — med Undtagelse af Tenniers — det samme Hofmandsliv, som Mesteren. Omkring Rembrandt slentret de gemytlige, trohjertige, aabne Folkelivsagttagere, Købmændenes Venner, Bøndernes Kammerater, Butikkernes Kunder, flittige Arbejdere, Elskere af et stort Krus og en lille Spas, en god Pibe Tobak, en politisk Debat. Frants Hals, Rembrandt, Jan Steen, Osta-de, Brouwer, Potter, van der Neer fra Delft, hvad de nu alle sammen hedde — det er dem, som Danmark skylder en Kunst, en Efterfølgelses Kunst, som til Dels er, og som burde helt være, den rette „folkelige“.

BREVET OM JAN STEEN

Marts 1882.

Det var Brevet om *Jan Steen*; nu skal jeg straks ... Men du maa vente. Oht det gør ondt i Hovedet, i Underlivet endnu; for de har spillet og sunget og røget Tobak og danset og drukket den hele Nat og Dagen med, og uden at være særlig vittige — paa vor spidse og ærsende Maade — har de boltret sig i en hel Zuidersø af de taabeligste Indfald — dumme Ting, Barnagtigheder, Kaadheder, Vrøvl maaske — men alt med et Humør, med en god Fordøjelses mavery-

stende Uimodstaaelighed, saa at det har klukket i mig. Oh, mit Hoved!

Gode Gud, hvorledes skal jeg samle, hvorledes blot nogenlunde meddele dig disse skiftende Lærreders uophørlige Hallo? Hvad siger jeg: „Lærreder“? Jeg har ingen sét, ikke en Traad i en eneste Dug, ingen pannaean; jeg har været med til et borgerligt Sold, der aldrig syntes at skulle faa Ende, til lyslevende gamle Hollænderes gladelige Svir, en Kirmess, hvor Kvaksalvere, Bønder, Købstadsfolk, Papegøjer, Hunde, Børn, Damer, Musikanter, Kroværter, Pruentimmer, Pramstikkere, Krøblinger, Lægterskipper, Spaakællinger, Fanden og hans Oldemor havde sat hinanden Stævne — alt til Fornøjelse for Mijnheer Jan Steen, Maler og formodentlig Bryggeriejer — muligvis ogsaa Værtshusholder — i den gode Stad Leyden, i Amsterdam, i Haag, over alt, hvor han har huseret.

Om jeg begriber det? Nej, jeg begriber det aldeles ikke. Hvor kan man holde sit Hoved klart, sin Haand rolig, og, hvad der er det vigtigste, sin Palet ren under saadan et Wirtschaft? Hvad sagde ikke vor gamle Professor til Peter og mig: „For at være Maler maa man holde sin Palet rent“.

Ak, Peter! Hvor vi begge var unge og uskyldige, friske og lette som en nybygget Baad, beredte til at springe af Sted, naar som helst og hvor som helst Vinden blæste — og saa læa vi dér saa haabløst for Dræg og Line ved denne Zevsmaske, hvis ligenesede Vædderfysiognomi endnu den Dag i Dag bringer en Million af krydsbenede Sortkridtstreger til at danse for mine Øjne, modens Professorstemmen gentager sit: „Ikke detailleret nok!“

Men Peter var et Geni til at tegne. Han opfandt en Stregemanér, som jeg misundte ham af mit ganske Hjerte.

Hans Kul-, Blyants- og Sortkridtskopier af den hele Antiksal, Thorvaldsens Kælder, og jeg tror Rundetaarns Loft, fyldte alle Akademiets Professorer med Andagt og alle os Elever med respektblandet Skinsyge. Han vandt sig hurtig Medaljer. I vore Tider gaar alt paa Medaljer: Kunst, Sko og Støvler, Svovstikker, Videnskabelighed, Møblemøbler og Herregaardssmer. Hans store Kul-Karton var behandlet bredt og virtuosmæssigt som et Maleri. Hans store Maleri var en Kul-Karton, eller hvad man kalder „graat i graat“. Han rejste til Rom — naturligvis. Der kom af og til et ypperligt Blad hjem fra ham, kække Kompositioner, Udkast til Billeder i Sepia, Tusch, Blæk; der kom altid en og anden hjem, som fortalte, at Peter var et Geni. Og han var et Geni — men som aldrig havde haft sin egen Gadedørsnøgle.

Han kom hjem. Der var noget galt ved ham. Ingen vilde sige det; vi, hans gamle Kammerater, saa det. Sjældnere kom der nu et Blad

fra ham; hvad man fik, blev gemt som en Helligdom. Han havde faaet en Splint i Øjet en Gang. Det var nok i Sjælen, den stak. Han blev underlig; han tog paa Landet, og dér tog Døden ham i sine store forbermende Arme ...

Ja, nu kommer vi straks til Jan Steen igen, men blot et Ord endnu om Peter.

Kendte I ham? Jo; vi kender alle hinanden her i det lille Holland ... hvad jeg vilde sige Danmark. Var han ikke smuk? Han var lille, men velbygget, havde et Bryst saa højt som en Kvindes Barm og en Mands faste Arme. Nøgen lignede han Amor, — ikke Konditorudgaven med Vinger, men den vingeløse, mandvoksne, der tager Psyke til Brud. Hans friske, røde Mund var som Gudens Bue. Damerne kælede for ham; han var saa smuk, saa vever, saa genial — og især saa lille. Det er en farlig Leg. Han var affrettet, han kunde danse, han sang, han spillede — alt sammen dannet og anstændigt. Alt fristede ham; alt havde han lært at trænge tilbage. Han havde klare, levende Øjne; man tog Skælmerne ud af dem. Han kunde maaske endda have gaaet det igennem alt sammen og være bleven Kammerjunker, Kontorchef eller Legationsraad. Men han var Kunstner, han var et Geni — og saa tog Døden ham i sine store Arme.

Vi har mange Sygdomme, der hærger vort Land; vi har Lungetuberkulosen, Drikkældigheden, Selvmordstilbøjeligheden, Autoritetsdyrkelsen, Middelmaadighedsforgudelsen, Genifølgelsen. Det er gode, kongelige danske Sygdomme alle sammen. Vi har en endnu. Anstændighedsfeberen, Dannethedstæringen; det er en farlig, snigende Sygdom den, og dens Ofre falder i Reglen blandt de bedste — ja blandt de bedste.

Nu er vi lige straks ved Jan Steen.

Han — Peter — kunde tegne. Det vil sige, han kunde virkelig tegne. Der var to Verdener i ham; den akademiske, der dræbte ham — længe førend han døde, og en oprindelig, fantastisk og tilføjede meget virkelighedstro, der holdt ham oppe i Højde med de bedste og over de bedste af hans jævnaldrende. Med en aldrig svigtende Sikkerhed i Stregen, hvor improviseret den endogsaa førtes, med en glad, ungdomskaad og dog meget fin Gemytsforstaaelse af enhver dagligdags Begivenhed, med den sande Kunstners Hensynsløshed i Sym- og Antipatier (inden denne Evne stækkedes i ham) brugte han sin Blyant paa For- og Bagsiden af Bøger, paa Teaterprogrammer, gennem en utallig Række af egne eller Kammeraters Skitsebøger, paa Indsvøb om Pakker, paa enhver Lap Papir, som kunde overkommes. Vi havde faaet Lommepege; han havde som Regel ingen. Men vi havde fælles Kasse, og vi færdedes, naar vi paa nogen Maade kunde komme til det, som Fuglene under Himlen og de springende Dyr i

Mark og Skov. Vi lærdes ogsaa paa Oplagspladser, paa smaa, underlige Værtshuse i landlige, forfaldne Gæstgivergaarde, paa Keglebæner ved Kirkegaardene, paa den gode, gamle Dyrehavsbakke ved Folkefester; vi sad aldrig paa de drøbende Kaféer, slubrende Toddy og bagtaende vor Næste. Vi var, skønt i Teori Romantikere og Aristokrater, i Praksis de mest fuldblods Demokrater. Vi levede virkelig iblandt Folket; og *han* førte an med sin Bijant. Det var utroligt, hvad han kunde overkomme i den Retning. Kvinder i Blæstvej, Fragtmandsheste i Regnvej, Hunde i naturlige Ærinder, Staldkarle, Smaaskippere, Lossesjovere, Framstikkere, Gøglere, Skænkestuenymfer, Kuske, Lighærere, Skarnagere, morsomme Filistre, legende Børn, rygende Konfrmander, Smaasyjomfruer, Madammer med Mopper, beskænkede Arbejdere, virksomme og ædru dito — det kosteligste Galleri af det brede, brogede, uendelig interessante Lag, som man senere gav Naturalismen Skyld for at have opfundet — alt det evnede han i sin Tegning, alt det rummedes i hans Humør. Og saa blev man bange. Han skulde gaa den kongelig danske Vej til Ros og Magt. Han skulde være Professor ved Akademiet, det Akademi, der raaber med de gamle Hollændere og end ikke drømmer om, hvad hollandsk Kunst er.

Han var den eneste blandt de jævndrøende, der kunde være bievnen Arvtager efter Hollænderne. Det bør der en Gang skrives en Roman om. Dette er kun et Brev. Brevet om Jan Steen.

Se, det er denne hundrede Miles Borteværen fra alt, hvad der kunde smage af Akademi, det er det, der gør Jan Steen til den store Maler. Det er dette, at han har bevaret sin Sjæls Naivitet, paa samme Tid som han er en stor Skalk, en fin Humorist, et Menneske, der ikke er bange for at være ironisk over sig selv, fordi hans Væsen er Lune, støttet paa en god Fordøjelse — aldrig Spot fremkaldt af Mavesyre; det er *det*, der gør ham til en saa udmærket Vært ved den store Banket, som det baade laa i hans og Tidsalderens Aand at trække ud saa længe som muligt. Hvad mener man da om denne Maler, der har Skænkesue og selv drikker Gæsterne til? eller som i hvert Fald har haft et Bryggeri og ikke ladet Øllet dovne i Kanden? — Ja, lad de lærde skændes om, hvor vidt han virkelig har været Skænkevært eller maaske blot har arvet et Bryggeri, som han har overladt sine Folk at drive (vi har jo i vore Dage endog meget dannede Bryggere) — eller hvor vidt det hele er en Misforstaaelse, der stammer fra hans med Forkærlighed gentagne Æmner. Hovedsagen er, at han aldrig har været „Professor“, Pedant eller Tegnslærer, aldrig et Plids-

produkt, men én iblandt de fri udvalgte, iblandt Originalerne — saaledes som hans nærmeste Aandsfrønder Molière og Bellman.

Det er altid en mislig Sag med disse Sammenstillinger. Englænderne, der har haft Smag for — eller i hvert Fald Raad til — at anskaffe sig de ypperste iblandt hans Arbejder, har tillige haft den Angiømani at gøre ham til en Hogarth Nummer to. Han ligner Hogarth lige saa lidt, som Rabelais ligner Swift. Hvis han „moraliserer“ — hvad han selvfølgelig undertiden kommer til, fordi han taler særligt om Livet — saa gør han sandelig ikke de hogarthske sure Miner til slet Spil. Det er muligt, at han er Brygger, men Eddikebrygger er han ikke; og hvis han hist og her støtter „Moralen“ i et Billede med en egenhændig tilføjet Sentens i et Hjørne paa et Blad Papir etc., saa er selv dette et lille Skælmestykke af den gode Hollænder, hvis Syn paa Livet aldrig kunde bringe ham til først at vrænge alle Mennesker op i Ansigtet, og saa skrive med tomnetykke Bogstaver paa sin Tavle: „Du er en Ussælryg, en Skøge, et Dovendyr — Du skal paa Hospitaler, i Spindehuset, i Galgen!“

Gaa til Amsterdam, til Museum van der Hoop d. e.: — gaa med Jan Steen ud en Aften paa en rigtig Kalas. Spørg ikke for ængstelig efter, hvor I kommer hen; nyn hellere en af Fredmans lystigste Strofer, og følg saa Maleren i tykt og tyndt. Der er mange smaa Smutuller, som kun han kender, og allevegne ofres der gladeligen og ligeligen til Bakkus og Venus. Saa er det bleven over Midnat. Det sidste Sted, I kommer ind, er man alt i Færd med at rømme. Musikanterne — der er Musikanter over alt — og en af de lavere Præstinder ved Templet synes, at deres Selskab nu er overflødig, og de begiver sig bort ad en Bagdør, men gør først Regnskaber op ved at medtage, i Stedet for kontant Betaling — til Dækning for Tid og Ulejlighed — den smukke Klædeskappe, som hænger paa den spanske Væg i Midten af det egepanelede Ram. Kappen tilhører en Borger, der allerede er noget til Aars, og som om Dagen sandsynligvis er en driftig Mand paa sit Kontor ved en af de store Grachter. Han er sunken hen paa Bænken, salig, med Glasset i den ene Haand; hans Høsebaand er gaaet op, hans Klæder i Uorden; det gør os ondt at maatte indrømme: den gode Borger er drukken som en Allike. Op til hans Bryst ligger en blussende Ulla Winblad, ligeledes med Glas i Haand. Hvor længe hun endnu skal holde paa det, er meget uvist. Ogsaa hun er besejret af Guden — af Bakkus nemlig. Venus synes endnu ikke at være kommen til Herredømmet paa Grund af den overmægtige Rival. Ulla har røde Strømper; hun viser en Del af den ene, og Tøffelen balancerer akkurat paa Taaspidsen. Ad de smaa Ruder i Baggrunden begynder et dæmrende Skær at trænge ind og gør de næsten nedbrændte Lys Rangen stridig. Saa hører man Mu-

sikanternes og deres Ledsageres lydelige Latter, idet de slaar Døren i.

Jan Steen smiler og peger paa Parret, der intet ser, intet hører, kun er saligt.

Saa ser Maleren sig omkring, finder et Blad Papir i en Krog — muligvis Regningen — og tegner paa Bagsiden af denne med sit Sortkridt en Ugle, et Lys og en Næsebrille. Han skriver neden under med fine, sikre Træk:

Wat bæcter Kaers of Brill
Ais den Uil niet sien en wil.

(Hvad nytter Kærte og Brille til,
Naar Uglen dog ej se det vil.)

Seddelen hæfter han i Kappens Sted paa Væggen oven over den nu indslumrede Borger — og saa gaar i jeres Vej.

Se: Jan Steen, han var ikke moralsk forarget over dette Syn; han tænkte ikke paa at raabe Dyden i Gevær, eller at tugte Lasten med Stokkeprygl. At komme med en cynisk Plumshed laa ham lige saa fjærnt; og fjærnest laa ham sikkert at studere Udskejselen videnskabeligt som en moderne Naturalist. Han tegner sin Ugle og sin Brille, ler hen for sig selv, skalkagtigt og elskværdigt. Svage Mennesker! tænker han, og tilføjer maaske af egen Erfaring: den bliver slem at vaagne op efter, den! Og saa er han først og fremmest Maler og erindrer, hvorledes disse røde Strømper virkede i Interiøret.

Saadan et rødt, skinnende Strømpeben imellem stærkt nedstemte, brunlige Omgivelser!

Jo— han er Maler, denne Jan Steen; først Maler, og saa aandfuld Fortæller, Humorist, Folkesanger; men ikke Moralist.

Vi danske er vel ikke de værste til at paadutte ham denne Egen-skab. Vi er rigtignok naaede til en meget udbredt Biodfattigdom, og det er muligt, at vi kommer saa vidt som Naboer Nord og Syd for os: at ville gøre enhver sund og dygtig Skildrer af det direkte Liv til „Moralist“ for at faa ham til at glide ned. Endnu er Faren kun i Dæmring. Hvad der er forbeholdt vore Børn og Børnebørn, det vil vi foreløbig se bort fra. Endnu faar Holberg og Wessel saa temmelig Lov til at staa for deres egen Regning uden at skulle tjene filantropiske Øjemed. Men vi har en anden, nærliggende Svaghed.

Vi vil gerne vaske de fremmede Godtfolk rene, før end vi giver os i Kast med dem; og vi har i saa Henseende Folk iblandt os, som har ment, at denne Jan Steen først burde undergaa en Renselsesproces, inden han var tilgængelig for Besøg.

Ved første Øjekast en uskyldig Fornøjelse. Vand og Sæbe hører til de gode Ting, som bekendt. Imidlertid: Sæben spolerer Maleriet; og Vandet? — ja se, man har ikke Lov til at spæde en Mand op; ikke engang, naar man gør det som en Kærlighedsgerning, en Barmhjerlighedshandling.

Man kan begaa en stor Uretfærdighed overfor en Kunstner ved at forsvare ham, ved at undskylde ham. „Hvem er Du?“ — er han berettiget til at spørge — „som i min Fraværelse, medens jeg selv „hænger“ paa Gallerierne, trænger Dig ind i mit Arbejdsværelse og gør i Orden derinde? Min Uorden er maaske min Orden; i hvert Fald jeg har ikke fæstet Dig til indvendig Jomfru. Har Du Blod i Dig, som vi havde i vort syttiende Aarhundrede? kan Du tømme en Kande, uden at faa Hovedpine Dagen efter? Jeg forsikrer dig, jeg kan være med til et Skyttelavsgilde et Døgn igennem, og den næste Dag kan jeg have fuldkommen Magt over mine Nerver til at føre min Pensef. Jeg takker Dig, min lille Ven, for din Velvilje, jeg overser ikke din gode Mening, jeg indrømmer, at Du med stor Kærlighed har op søgt mig paa alle tilgængelige Steder for at tale til min Ros, jeg er endog rørt over at se din Forelskelse i mig, men — tilgiv mig, jeg kan ikke besvare den: jeg er et Barn af *min* Tid, Du af *din*; jeg tror ikke, at de to Tider har stort med hinanden at gøre. Og hermed byder jeg Dig mit Farvel. Jeg har lidt travlt i Dag. En af mine Mæcener, en god Ven af mig, den rige Købmand henne i Gaden, har faaet en stor Krydderiladning lykkelig i Havn. Skibet har bestaaet en heldig Træfning med Sørovere undervejs. Kaptejnen, Officererne, Supercargoen og Bedstemændene iblandt Mandskabet skal til en lille Frokost hos Rederen. Man har været saa venlig at invitere mig; til Gengæld har jeg lovet at tage Papir — af det tykke gule — og Rødkridt med mig. Under eller efter Maaltidet vil jeg gøre en halv Snes Ud kast; der bliver bestemt gode Situationer. Anretningen er jo ikke stor, — syv, otte Retter, antager jeg — og der skal kun drikkes „as 't u belleft“, ungefær to Tønder rhinsk Øl og en Pibe Kaps-Vin, foruden Likørerne. Senere paa Dagen har jeg lovet vor gode Raadmand Mijnheer van Unn at male hans Kontrafej. I Aften samles Familien derhjemme, og for øvrigt hvem der vil af gode bekendte. Vi faar os lidt Musik, og vi prøver det ny Øl; vi venter, at det skal være godt. I Morgen tidlig begynder jeg saa paa Familieskildriet; jeg har været flere Gange i Færd dermed, men det sidste Anlæg har jeg mest Tro til. Jeg kan lide, at Folk skal se, hverledes Jan Steen lever inden Døre. De løber omkring og fortæller saa meget Opspind; de vil nok vide, at vi morer os altfor godt. Passiar! Vi morer os. Vi er Gudske lov, baade min Kone og Børnene og jeg, ved god Helsen. Og naar man har en god Helsen og en god Samvittighed og kan male gode

Skilderier, hvorfor skulde man saa lade Øllet dovne i Kanden, eller Vinen blive sur i Kælderen, eller Tobakken gnaves af Rotterne paa Hylden? Det er dog saaledes som min Ven, Skipper Pieter Oudediep siger: Vorherre lader ikke sine bedste Urter gro, for at Menneskene skal gøre sig urene paa dem!" —

Et Familiestykke altsaa; eller rettere en hel Række af kostelige private Interierer, paa enkelte lidt brunlige og tørre Undtagelser nær af udmærket materisk Virkning, en djærv, bred, slaaende sikker Penseel, der karakteriserer under sit legende Foredrag, som hos os kun en enkelt Mester kunde give Eksempler paa — Marstrand, hvis han helt ud havde faaet Lov til at være sig selv.

Navnet er nævnet, Sammenstillingen gjort; lad os se paa dette Forhold uden at blinke.

Der fødes hos os i Aarhundredets Begyndelse en Kunstner. Landet er gyselig forarmet ved en vanvittig Politik, alt ligger nede, alt er stivnet kongelig dansk, da Vilhelm Marstrand træder ind i Ynglingealderen. Forholdene er saaledes, at i Ledøje Præstegaard, hvor vor eneste geniale Arkitekt (Bindesbøll) fødes, er et høvlet, urnalet Bord en stor Pryd, og Børnene lever paa Rugbrød og tynd Mælk — daarliger end Herremændenes Jagthunde. De unge Kunstneres Gemytter har imidlertid — Herren vide hvorledes — bevaret en primitiv Ukuelighed, en Fædre- eller Mødrene arv af Humør og Friskhed, som lyser op for dem paa Vejen. Ejendommeligt nok: ingen bliver Revolutionsmænd herhjemme paa den Tid, hverken i Livet eller i Kunsten. Det uhyre Tryk fra Paradehoffet, fra oven, og fra Spidsborgeriet, fra Siderne, tvinger Racens humoristiske Evner frem. Heiberg, Hertz og Andersen har Skalken bag Øret, Paludan-Müller har Ironien i Hjertet; Marstrand debuterer som lunefuld Folkelivsskildrer; Gadescener, Auktionsscener etc. Han bliver snart Publikum's Yndling; det bliver man altid herhjemme ad den Vej. Lystigheden er ikke sprudlende, Glæden er ikke helt Hengivelsens. Det er noget af Satirikerens Ikke-Interventionsblik, som optager det komiske ved to dinglende Matroser, der hver vil sin Vej: den ene til Baaden, som venter, den anden tilhage til Værtshuset, som ogsaa venter. Indenfor i Skænkestuen kommer Maleren ikke paa det Stadium; der er for mange hjemlige Øjne, som kunde se ham og udlægge Besøget paa deres Maade. Man mærker Købstaden, den utri Tid, Spidsborgeriets Tryk. Man mærker maaske tillige, at Blikket endnu modtager sine Love gennem Lærerens, Eckersbergs, Lincarperspektiv.

Marstrand udvikler sin Teknik, sin Sans for Kompositionen, sit Herredømme over Interierets finstemte Toner, sin Portrætsikkerhed. Det musikalske Aftenselskab hos Waagepetersen er en Afbrydelse af den humoristiske Række; det vilde være bleven et endnu værdis-

fuldere Billede af Tid og Personer, hvis det havde taget lidt mere af den vordende Mesters Lune i sin Tjeneste. Der blev til en Slags Opgørelse med Skolen, et dygtigt Eksamensbevis, hvori der ligesom med Flid blev lagt Vægt paa at vise, hvad der kunde „præsteres“. Efter en med bedste Karakter absolveret Eksamen plejer man jo at rejse; Marstrand rejste.

Til Italien — naturligvis. Det var en Trossag, støttet af Autoriteterne; og slikt kan man ikke bryde med uden at være revolutionær.

Marstrand var ikke Revolutionsmand. Til Skade for hans Kunst og Landets var han det ikke. Han troede dengang paa Italien som alle troede. Man behøver blot at mindes hans ranke, kraftige Vækst, før-end Aarene og Lidelserne kuede ham, hans fantasirige Pande med dette baade aabne og gennemtrængende Blik, og denne stærke, lidet danske Næse, der syntes at suge al Renæssancens Livsfrodighed til sig gennem det mest ubestikkelige af alle Organer — for at vide, at netop han var Manden, der med Utaalmodighed længtes bort mod alle skønne Drømmes Opfyldelse, bort fra de snevre, ildelugtende københavnske Gader, fra Fællederne, hvor de ublodige Revuer holdtes, fra dette Folkeliv, som han kun forholdt sig ironisk til; bort til den forjættede Kunstnerkoloni i den med Lavrbær og Palmer omhængte evige Stad.

Her er slemt i det saakaldte Nordens Athen nu; her var selvfølgelig værre da. Et Sagn, for hvis Ægthed jeg endog tror at turde indestaa, lader den fine, aandfulde, lidt skeptiske Kunstnernatur, Ernst Meyer, drage hertil fra Rom paa et Familiebesøg. Det var mange Aar, siden han sidst havde været her. Han blev her kun halvandet Døgn. Opholdet var umuligt, erklærede han. Snerperi og Kedsommelighed, Mangel paa aandelige Interesser, kun lidt Teaterpjat. Han maatte tilbage sporenstregs, hvis han ikke skulde kvæles.

Og dog — og dog —: her var bievnen en anden Kunst i Danmark (og maaske hurtigere en anden Literatur), hvis de Herrer havde holdt ud herhjemme, hvis Marstrands stortskarne Geni og Ernst Meyers fintlebbne Talent havde modstaaet alle hine forføreriske Saltarelloer, Taranreller, Osteriscener, Loggiaballetter. Med Glæde havde vi givet selv de bedste „St. Antoniusstigheder“ og „Oktoberfester“, ja selve Karnevalet med baade hellige og profane Optog for ægte danske Bondefester (uden Balletopstilling), for Slagsmaal mellem Kulsviere, Opløb paa Gaden, Drikkescener, overlegne humoristiske Syn paa de Tidens Bevægelser, det gryende Røre iblandt Universitetsungdommen, Vægterspektakler, Borgervæbningsmanøvrer o. s. v. Der var jo nemlig et Folk her; under den døde, stramme Overflade pulserede et Liv, som Literaturen kun hist og her greb nogle, ikke altfor virkelighedstro Karikaturer ud af, som Malerkunsten enten helt oversaa eller kun tilegnede sig i de mere nøgterne Former.

Thi haade Literaturen og Malerkunsten var en Hovedstaðssag, med Hovedstaðsformemmelser af den finere Art, og med et Publikum af den Art, som Ernst Meyer tog saa hastig Afsked med.

Det var en Jagt imod det „skønne“. En Kongejagt, — thi den begyndte lige oppe fra Hoffet, efter at Soldaterdyrkelsen var afløst af Intelligensdyrkelsen. Marstrand blev revet med. Noget inden i ham og meget udenfor ham tvang ham over de blaa Bjerge ned til det Land, som havde Patent paa det skønne. I nogle faa Studieaar — omend igennem gentagne Rejser — skulde han tvinge sin Følelse, sin Forstand, alle sine nordiske Forudsætninger ind under Tilegnelsen af en absolut fremmed Races og et fremmed Himmelstrøgs fineste Ejendommeligheder.

Han gjorde, hvad de andre gjorde paa den Tid. Han følte sig saa løftet og højtidstern og paa samme Tid saa kuert af de store paa Gallerier og Museer. Saa vendte han sig mod den fristende Overflade af disse — paa Overfladen — saa let medgørlige Folk. De slog Tamburinen for ham, de satte sig i Stilling: han komponerede. Han sendte Kompositionerne hjem. De var saa glade derhjemme; og naar de er rigtig glade derhjemme, saa skriver de til en Mand, at han er — hvilket? en stor Kunstner? — hvad behager; nej, at han er Direktør, med kongelig Udnævnelse.

Marstrand var ikke helt glad. Han blev det næppe nogensinde; han var for søgende en Aand, for brændende en Sjæl. Hvad han inderst og dybest har føit, hvad han mest aabenhjertigt, mest hensynsløst har ytret, det kan man kun slutte sig til. En mærkelig Opfattelse af privat Mands Ret overfor et Lands Genier har hos os frembragt denne Afart af beklippede Brevsamlinger, disse Nivellérapparater, i Følge hvilke en almindelig „Borger“ og en aandelig Kæmpe til syverde og sidst faa det samme Fysiognomi. Saa er man sikker mod Brandfare; saa kan ikke en stor Aands Glød antænde nærliggende Huse.

Mærkeligt, at Marstrand fik skabt saa meget, som han fik, dernede i Italien. Hvilke Evner her laa under denne fantasirige Pande! Men man skal ikke søge Resultater i hans bekendte Galleribilleder, i de Skildringer af Sydens Folk og Natur, som under hans Mærke have Kurs omkring blandt Kunstforeningens Medlemmer og andre gode Borgere. Ikke den Marstrand, som hænger paa Dagligstuenes Væg, men den, som ses hos de allerfineste Samlere og for Størstedelen i vel tilbundne Mapper, *den* Marstrand er det, som er Danmarks og højst sandsynligt Nordens største Maier og maaske største Kunstner; thi han raader, som Aand, over Gebeter, hvor Thorvaldsen kun staar som en god Borger.

Det er Marstrand, som han har været i sin fejreste Manddom,

kæk, sund, ærlig ud til Fingerspidserne i sit Syn baade paa det nøgne og det tilhyllede, og meget ofte foretrækkende det første for det sidste. Det er Marstrand i Haandtegningen, i Skitsen, i den direkte Improvisation, i Vældet, saaledes som det strømmede fra de vakte Sanser, fra de modtagelige Nerver — og disse Nerver vare sandelig ikke syge, dengang da hans Aand helt ud vovede at være sund.

Disse malede Skitser og disse Haandtegninger, hvor Sydens Kvinder og Mænd intet have med Balletten at skaffe, hvor Livet træder os i Møde, skønt eller groft, men altid ægte, og som vore velhavende Købmænd, naar de forskaffe sig dem til Købs underhaanden, oftest ere uenige med sig selv om, hvor vidt deres Fruers Øjne tør hvile paa dem — dette er Marstrands paalideligste Breve, og de vidne om, hvilken hjemlig Kunst vi havde faaet, hvis Kunstneren havde turdet eller villet eller kunnet overføre Natursynet fra Italien direkte paa vore Forhold.

Men han kom hjem og blev Lærer, Professor, Direktør. Han blev omgivet baade med den gode Intelligens og med den middelmaadige. Hans Kolleger hørte ikke alle til den første. Han blev vor store Satirikers aandfulde Fortolker, og skabte os enkelte udmærkede Billeder efter holbergske Scener. Men allerede dette er et literært Sidespor for Kunsten. Det er Kunst igennem Kunst. Han blev ogsaa Historiemaleren; men hvor meget vi end med Taknemmelighed paaskønner hans monumentale Virksomhed, hvortil *han* ganske vist havde de største Forudsætninger blandt Kollegerne, saa er der nu engang — Gud bevare vor Mund! — noget, der smager af „bestilt Arbejde“, ved i vore Dage at bedække store Vægflader med Illustrationer af et eller andet, som kun lever i Kraft af Tradition, som en Rubens hensynsløs og naivt kunde give Kød af sit eget Kød, som en Leys ved et ensidigt, kæmpemæssigt Studium til Dels kunde magte, og hvorpaa de fleste af vore moderne Kunstanstalters Direktører have ødslet altfor gode og dog ikke tilstrækkelige Kræfter, idet de ere gaaede til disse saa stolt lydende „Opgaver“ som en Officer gaar imod en taarnhøj Bastion — af Pligt, af Ærekærhed, paa Grund af Korpsaanden, men ikke fordi Hjertet kaldte dem, Fantasien æggede dem og dette mystisk uforklarlige „noget“, der avler det virkelige Kunstværk, hviskede dem Sejr i Øret.

Han, der som ingen af vore Kunstnere var varmb'odig, hensynsløs, med Øje og Tanke vidt aabne for Livets brogede Mylr, Barn i Hjertet, med denne guddommelige Enfold i al sin skarpe Dømmekraft, han, som burde have levet hvor som helst og i hvilket som helst Selskab, alt eftersom Lunet indgav ham — for ham lykkedes det kun én Gang i sit Liv, og endda kun allegorisk omskrevet, at tilkendegive sit Livs og sin Kunsts væsenlige Indhold i et større Værk. Det

var i Billeder „Den store Nadvere“. Og da var han allerede tæt op imod Affældighedens Grænse. Han havde brændt sig op i den halvt bevidste, halvt ubevidste Kamp, som han førte imod det *milieu*, hvori han levede. Han var Lærer, Direktør, Administrator, Embedsmand, Autoritet, Midtpunkt i en lille Verden, som han ikke formaaede at gøre større, men som muligvis undertiden gjorde ham lille. Vi, hans gamle Elever, kunne erindre ham, naar han ved en af disse horrible Plenarforsamlinger havde deltaget i eller ledet en Pernittengrynsdebate om Kejsereens Skæg. Han satte Tanden i den fyldige, lidt frem-skudte Læbe, Panden rynkede sig ned imod den stærke Næse, de levende Øjne saa' trætte, mismodige, næsten haabløse ud. Jeg maatte tænke paa en Hval, der trykkes af en Sildestime. Hans Forniddag var spildt ved Vrøvl, i Eftermiddagens Halvmørke gnavede Tungsindet paa ham, og til Adspredelse for Aftenen ventede der ham et københavnsk Theselskab, som han paa Grund af sin „Stilling“ ikke kunde unddrage sig.

Jeg maatte senere tænke paa, at denne Mand burde haft Frans Hals og Adrian Brouwer til Omgang; og at han burde have levet som Jan Steen, en agtet og ærlig „schilder“, med Frihed i sin Gøren og Laden, maaske med et Bryggeri, men ganske bestemt uden „Autoritet“.

Der er meget, som vore unge Talenter have at frigøre sig for, før end vi have Lov til at gøre de bekendte Sammenstillinger mellem vor og de gamle Hollænderes Kunst.

Paa den anden Side: ville vi se, hvor det er, at Skoen trykker, saa ere disse Sammenstillinger anbefalelsesværdige.

Jan Steens Familiestykker:

(Museum van der Hoop, Museet i Haag og Baron Steengracht van Oosterlands Privatsamling).

Se, der sidder den elskværdige Maler, omringet af Hustru, Børn, Bedsteforældre, gode Venner. Han har gentaget og gentaget dette Billed, lige fra Portræter i næsten naturlig Størrelse (noget forholdsvis sjældent hos ham) og lige til ganske smaa Forhold. Det maa have ligget ham paa Hjerte; han maa have befundet sig vel saaledes; det kan næppe have været „bestilt Arbejde“, alle disse Gentageiser; saa meget har han næppe ligget Mæcenerne paa Hjerte. Derfra for det første dette direkte Hyggelighedsindtryk, denne Følelse af Paalidelighed, Vederhæftighed, hvormed han gennemtrænger os. Hvad gør vore egne Malere i saa Henseende? Aa, de vogter sig nok. Falde paa at udsætte sig selv, sin Hustru — maaske endog i interessante Omstændigheder — de kære Børn og de gode Venner for Publikums Nysgerrighed? Nej Tak! Og oven i Købet ryge, drikke af store Glas og le — le Folk lige op i Ansigtet? Umuligt! Man læder maaske en

god Ven male sig selv i en eller anden tænksom Stilling, med en Bog, en Palet, i Slængkappe; eller man maler muligvis sin Hustru ved et Klaver eller et Sybord; eller Børnene, ret artige Børn i rent Søndagstøj; eller man tejer sin Pensel ud til en Købmands eller Embedsmands Familie, visende, hvorledes det „at bestille ingenting“ kan tage sig ud som en naturlig Forestilling. At gøre, hvad Jan Steen her gør, vilde af den Grund være umuligt, at man savner hin Sjæls frejdige Naivitet, hin for os næsten ufattelige Glæde over selve det at leve, Glæden over Glæden.

Ikke engang Meddelelsen af Hyggeligheden til Interiøret — bortset fra de vovelige Selvportrætter — rækker vor moderne Kunst til at give heit og fuldt ud, med simple, naturlige Midler. Selv Marstrands Geni føler sig her paa gyngende Grund. Hans af nogle saa højt skattede Frierscene i Dagligstuen er en tvungen Komposition, hvor man ligesom føler, at Angsten for at blive affekteret har stivnet Haand og Hjerter i det afgørende Øjeblik og ladet den værdige Moder blive Situationens bedste Figur. Nej, de hævner sig, alle vore Hensyn til Pænheden, vore Reservationer, hvorved vore offentlige Samlinger og Udstillinger bliver Mødesteder for veludførte Surrogater, medens vore Hjerters søgte Børn ligger fladtrykte i Mapper eller hænger indelukkede i Lønkamre. Hvornaar vil 'en virkelig kunstelskende Rigmænd — Købmand eller Godsejer — aabne sine Saloner for den mandige Musas Afkom, eftersom vore Samlingsdirektioner og Indkøbskomiteer vedblivende synes at beskytte den Musa, der bærer Skørter og har været paa Dannelsesanstalten?

Men dér sidder den elskværdige, geniale Skalk, Jan Steen, og ler ad os alle sammen. Aldes ikke udfordrende og paa ingen Maade plump. Man fejler indertigt ved at tro sligt. Sviregasten eller Kynikeren søger man forgæves i dette Ansigt under den opkræmpede, brødskyggede Hat og indrammet af det lange, mørkeblonde Haar. Raahed har aldrig skæmmet disse Træk, der endog er ret fine for en gammel Hollænder at være. At forsøge paa at vaske ham ren, vilde være en latterlig Paatrængenhed — som han meget vilde frabede sig. Han er den, som han er, og god som saadan. Endnu højere vilde han le, og muligvis endog pufte til sin fortræffelige Kone med Albuen, hvis han havde Mistanke om, at man, ledet af en spædlemmet Iver, vilde gøre ham til Helgen, til Indbegrebet af alle huslige Dyder. Det véd hans, i stadige interessante Omstændigheder værende, smukke, varnblodige Kone i den blaa, pelsværkkantede Fløjelsadrienne — det véd hun overmaade godt, at Jan ikke er. Hun forlanger ham heller ikke saadan. Hun stopper hans — eller sin egen — Kridtpibe og ser paa ham fra Siden af med Genskinnet i sit Blik af Skalken i hans Øjne. Hvor hun holder af ham, af hans Talent, hans Sorgløshed, hans

smaa Dumheder, og fremfor alt hans Latter, der røber det store, gode Hjerter lige saa meget som den fint udviklede Forstand. Lad ham i det næste Øjeblik rejse sig og karossere en god Naboventinde, eller maa-ske med en god Ven se lidt for dybt i Glasset, eller gaa ud og slet ikke komme hjem den Dag; lad ham med sit til et gængs Stagord blive Mundheld: „Soo de Ouden zongen, saa pijpen de Jongen“ lære Børnene at tørme Kanden og ryge paa Piben: hun véd dog, som ingen anden, at han omfatter hende selv, den gamle Bedstefar i Krogen med den store Brille for Næsen, den gamle Mormor, der leger med de smaa kravlende Steen'er, deres ældste, halvvoxne, prægtige Vidunder af en Fløjtespiller, Kunsten, der smykker disse panelede Vægge, alle de muntre, drikkende og musicerende Gæster, hele det rige, mangeartede Liv der udenfor — alt, hvad nævnes kan, lige til Hunden, Katten og Fuglen, med en storsindet Kunstners og et sundt Menneskes dybe, varme Forstaaelse; og hun tilgiver ham alt, enhver Uregelmæssighed, der rumnes i hans Natur, sit — kun ikke at han nu og da i Kaadhed lærer den dejlige Dreng at blæse falsk paa Fløjten. Thi hun er en blød, gammelholandsk musikalsk Natur — og er der noget, som man maa tage helt med Alvor, saa er det Musikken. Ikke sandt, Jan?

Og Maleren nikker og støder sit Glas mod hendes og blinker til den dejlige Dreng, der drikker Rhinavín og blæser Fløjte næsten med lige stort Mesterskab. Drengen gør netop i dette Øjeblik et Adagio-løb, hvortil Bedstefar i Krogen synger op med sprukken men øvet Stemme fra Nødeblandet over Køøet. Saa løfter Hunden i Forgrunden sit Hoved og knurrer sagte. Der kommer flere Gæster. Nu rejser Jan Steen sig, tager galant sin Hustrus hvide, bukkede Haand, trykker et Kys derpaa, og stadig med Skæmmen i Øjnene siger han: „Mevrouw — jeg giver Dig Ret. Der er virkelig noget, som man maa tage med Alvor. Og hvis det ikke netop er Musikken, saa er det Skilderikunsten.“

Og saa gør han ind i sin Malerstue, et meget almindeligt Værelse, vidt forskelligt fra vore raffinerede Ateliers. Det ligner en Makarts eller en Fernandys Studio. Her saa lidt som Dronning Elizabeths Arbejdsrum lignede Ekskejselinde Eugénies Boudoir. Dets bedste Pryd er de helt og halv lærde Malerier, Udkastene, Skitserne, B'adene.

Han tager for sig den yndelige Idet, saa fjern som muligt fra alle Værtshusscenerne, Hønsesgården. En gammel og Pige sidder paa Trappen og giver et Lam at drikke af en Skaal. Ænder, Duer og Høns omkring hende. Hun er som et Smøbelstykke paa den allforbarmende Natur selv. En Fyr med en Kurv Æg snakker gemoyligt med hende; en besynderlig Krøbling staar øverst paa Trappen med en Høne under Armen. Han ler, Stakten; han er gennemtrængt af det Lune, der

fra Maleren er straalet ud over den lille, simple Naturlagttagelse. Han er forsonet med det Liv, der har dømt ham til Ulykke, fordi han skal have en Steg til Aften, og saa fordi Pigen ser saa sød ud, og fordi denne skaldede Fyr dér med sine Æg tager sig saa komisk ud ved at gøre Haneben til Pigebarnet.

Jan Steen smiler og vender Billedet om. Han er tilfreds med sin Krøbling. Han har Lov til at være det. Krøblingen er gjort af en Mesterhaand.

Han tager andre Billeder for sig. En lille Række Udkast med gennemgaaende Motiv. Vi er helt inde paa Molière, dér hvor den store Digter er allerfinest, mest skælnsk, uovertræffelig i Karakteristikken af det allerflygtigste og mest haandgribelige i Verden: Kærligheds-ondet. Lægen er kaldet til den syge unge Pige og kan ikke helbrede Sygdommens Art; baade Prognose og Diagnose er forkert; den lærde Pedant — der dog maaske alligevel har en lille Ræv bag Øret — ser sig i Forlegenhed overfor Tilfældet. Skal han røbe Hemmeligheden, i Fald han aner den, overfor Moderen, eller skal han som diskret Mand tie, skrive Draaber op, og gaa sin Vej, indtil den rette Læge kommer?

Jan Steen er en utrolig fin Skæln, og utrolig fint er hans Lune her, den Skønhed, han lægger over dette smægtende Væsen, der længst har røbet *ham* sin Hemmelighed. "Hier baat keen medicijn, want het is minne pijn" (Hvad hjælper Doktor og Medicinen: i Hjertet sidder dog Elskovspinen.)

Og saa er Tegningen i det mest gennemførte af disse Billeder saa glimrende, og Penslen er saa bred og dog saa sikker, og Tonerne saa klare; og Udtrykket ... aa! — Man faar Lyst til at pakke sin Kuffert og rejse til Amsterdam paa staaende Fod, alene for dette Billeds Skyld.

Jan Steen smiler paany. Han er tilfreds.

Saa tager han frem sit paabegyndte Motiv „St. Niklasaften“. Det er denne Decemberfest, der ret egenlig er Hollændernes Jul; en helig Fest — selvfølgelig — men som de slemme Tider har gjort profan nok. Herren skal vide det; Tratratera. Spil op, Spillemænd. Musik maa der være: og Kander og Stob og Flasker og Bægre; fyldige Kvinder; bort med de magre! vi gamle danser ud — og svingler vi lidt, saa behøver de unge ikke at fnise ad os derfor. De bliver ogsaa gamle en Gang. Gnid paa Strengene, siger jeg! Og den, som javer efter Tjenestepigen op ad Trappen, han skal passe paa, at han ikke faar noget i Ho'edet! Siger I, at jeg har noget i Ho'edet? Nej, i Benene har jeg det. Gammel Gigt; men den kan danses væk. Op med Dig, Mutter! Skal jeg danse Solo her paa Gulvet, mens de andre sidder dér bag om Bordet og gør Fiksfakserier med Katje? Aa Gud,

hvor den Schiedammer er dejlig — dejlig — dejlig som en Swiebel, som en nygravet Kanal, som en Ejdammer-Ost, dejlig som Du selv var, Mutter, da Du lagde din blussende Kind op mod min, da din Barn bejgede mig i Møde, som Zuidersøens mælkehvide Vover, hvorover de store Skibe glider til alle Verdens Kanter, ligesom Tankerne i en overstadig gammel Hollænders dunstomtaagede Hjerne. Gud, hvor den Schiedammer er dejlig! ...

Det er næsten bleven mærkt. Maleren mærker det ikke, han arbejder. Døren aabnes paa Klem. Det er hans Hustru, som stikker Hovedet ind.

„Jan; nu siger Gæsterne, at de vil gaa!“

„Nej, mit Hjerte, hold paa dem. Jeg er straks færdig. Tænd Lyseene derinde. Nu ville vi gøre os en glad Aften, en St. Niklasaften!“

„Ikke slet saa glad vel?“ siger hun og truer med Fingeren.

Dette er Brevet om Jan Steen.

Jeg indrømmer, at det handler om andet og om andre end den gode hollandske Mester, der, hvis Du vil vide det nøjere, levede saadan i Tidsrummet mellem 1626 og 1680. Paa den anden Side tror jeg, at det netop handler om ham. Det er mig i hvert Fald vanskeligt at sige, hvorledes jeg med de faa Kilder, der er til Historikerens Raadighed, og uden at Du selv har set hans Billeder, blot nogenlunde skulde have givet Dig et Syn paa ham, hvis jeg ikke havde taget det andet og de andre med ind under Synet. Selvfølgelig er det *mit* Syn, og det faar staa for min Regning.

Men idet jeg slipper denne tre- eller fire-tvundne Traad og ender Brevet, saa fristes jeg, ligesom de gode Damer, til en Efterskrift. Der klirrer fra den hele Rejse en Melodi for mine Øren. Der løsner sig fra det sidste Billeds glade Munterhed nogle bestemte Takter, som bemestre sig den vage Melodi og danner den efter deres Love til en Sang, som jeg kunde ønske dediceret mine unge Venner. Jeg tvivler ikke paa, at en Efterskrift i Prosa vilde være bleven mere orienterende; men jeg ønsker nu ikke at være altfor direkte.

Sangen kunde døbes efter Billedet „St. Niklasaften“.

Der gaar som en Farsot hen over vort Sind
I vor pylrede Tid,
Og en bliver døv og en anden bli'r blind,
Kinden er hvid;

Det sniger sig bag paa de bedste Organer,
 Og Styrken det stjæler og Modet det raner:
 Læge som Præst
 Kan ej tumle den Pest.
 St. Niklas, vor Frelser — til Fest, til Fest.

Hvem er denne Herre? og hvordan forstaa,
 Med et Sind saa beklemmt,
 Et Opraab til Fest, naar man næppe kan gaa? —
 Tvi, denne Skæmt!
 Vor Sjæl er jo krank til de dybeste Rødder,
 Og Sygen er Hersker fra Isse til Fødder:
 Hjælpe os Gud,
 Vi ser drøvelig ud;
 Send heller til Graver og Bedemand Bud!

Ej Snak! Musikanter, skru Kvinterne op
 Og smid Jakkem i Krog!
 Paa Gulvet med Katje, og rundt som en Top!
 Let nu jert Skrog!
 Paa Ebben, som holdt jer, i Schuiter, tilbage,
 Der følger en Flod, som kan Sinkerne drage
 Frem i Geled
 Og faa Kølen paa Gled,
 Til Søs, om I ogsaa bli'r søsyg' derved.

St. Niklas, han er denne Helgen for alt
 I den vekslende Tid,
 Der ikke blev brak med den Bølge, som faldt —
 For Løjer og Vid,
 For hver, som har Livtag med Saltvandet taget,
 For hver, som i Kaadhed blev Mester af Faget,
 For hver, som sang bedst,
 Som Klokker, som Præst,
 Ved Skyttelavsherrernes jublende Fest.

Usynlig, han ses, hvor Gemyttet har Rum
 For en livsrodig Skæmt:
 Men sidder Du spinkel og vrippen og stum:
 Saa bli'r han skræmt,
 Hver Førstehaandsfædsel med Palmen han kroner,
 Men binder et Ris til de smaa Epigoner: